

8 Mart 1950 Tarihli ve 5590 Sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Deniz Ticaret Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği» Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bir Maddenin Kaldırılmasına Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 2.6.1988 Sayı : 19830)

Kanun No.
3452

Kabul Tarihi
27 . 5 . 1988

MADDE 1. — 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değişik 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 25. — Uyenin odaya kaydı sırasında ödemekle zorunlu olduğu ücrete kayıt ücreti ve her yıl için ödeyeceği aidata da yıllık aidat denir.

Kayıt ücreti ile yıllık aidatlar 5 000 TL.'dan az, 250.000 TL.'dan fazla olamaz. Ancak bu miktarlar Bakanlar Kurulu kararı ile (10) katına kadar artırılabilir.

Kayıt ücretinin alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz. Kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarları Birlikçe hazırlanacak yönetmelikte gösterilecek usullere göre belirlenecek dereceler üzerinden ve tarifelere göre tespit olunur. Tarifeler oda yönetim kurulunun tespiti, meclisin teklifi ve Birliğin görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yapılır.

Derecelerini durumlarına uygun bulmayanlar, Yönetmelikte gösterilecek usullere göre ve 10 gün içinde oda meclisine itiraz edebilirler. İtirazlar meclisce karara bağlanmaya kadar kayıt ücreti ve yıllık aidatın ihtilaflı kısmı tahsil olunmaz.

Yıllık aidat her yılın Mayıs ve Ekim aylarında eşit iki taksitle ödenir. Yıl içinde kaydedilenlerin kayıt ücreti ile önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin kayıt ücretleri ve yıllık aidatları kendilerine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Bu müddetler içinde ödenmeyen kayıt ücreti ve yıllık aidatlar için 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkuk ettirilerek kayıt ücreti veya yıllık aidat ile birlikte tahsil edilir.

MADDE 2. — 5590 sayılı Kanunun 3277 sayılı Kanunla değişik 26 ncı maddesi ve madde başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Munzam Aidat ve Navlun Hâsılatından Alınacak Pay

Madde 26. — A) Munzam Aidat

Gerçek kişi tacir ve sanayicilerin bir yıl önceki Gelir Vergisine; tüzelkişi tacir ve sanayicilerin ise Kurumlar Vergisine matrah teşkil eden ticarî ve sınaî faaliyetlerinden elde ettikleri kazanç toplamı üzerinden binde sekiz oranında munzam aidat tahsil olunur.

Birden fazla odaya kayıtlı bulunanların munzam aidatı odaların ayrı buldukları yerlerde Birlikçe teklif edilen Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen odalar tarafından tahsil olunur. Ancak kayıtlı buldukları odalar arasında her odaya ödedikleri aidatla mütenasip olarak müteakip takvim yılının azamî ilk üç ayı içinde paylaşılır.

Zarar eden sanayici ve tacirler o yıl için munzam aidat ödememezler.

Çalışma alanları içinde birden fazla şubesi bulunan üyelerin munzam aidatı bütün şubelerden elde ettikleri Gelir veya Kurumlar Vergisine matrah teşkil eden ticarî ve sınaî kazanç toplamı üzerinden hesaplanır.

Müstakil bilançosu yapılan kurum ve müessese şubeleri ile fabrikalarının munzam aidatı şube veya fabrikanın bulunduğu mahallin odasına ödenir.

Bir tüzelkişiliğin merkez, şube ve fabrikalarının değişik yerlerde olması, fakat bilançolarının merkezde tutulması halinde munzam aidat merkez tarafından mahallî odaya ödenir. Bu oda tahsil ettiği munzam aidatı diğer odalar arasında müteakip takvim yılının ilk üç ayı içinde eşit olarak bölüştürür.

Bütün bu hallerde bir müessesenin şubeleri ile birlikte ödeyeceği munzam aidat, o yıl için tayin edilmiş bulunan yıllık aidat tavanının beş katını geçemez.

Munzam aidat mayıs ve ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin munzam aidatları ise kendilerine tebliğ edildiği yılın sonuna kadar ödenir.

Üyeler, ticarî ve sınaî kazançlarına ait bilgileri ve bilançolarını talep vukuunda odalara vermek zorundadırlar. Ayrıca odalar, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesi hükmü çerçevesinde vergi dairelerinden bilgi isteyebilirler. Üye tarafından bilançonun verilmemesi ve vergi dairesinden de sağlanamaması halinde bir önceki yılın munzam aidatı geçici olarak aynen tahakkuk ettirilir.

B) Navlun Hâsılatından Alınacak Oda Payları

Türkiye limanlarında faaliyet gösteren ve Türkiye'de herhangi bir odaya kayıtlı olmayan yabancı bayraklı gemilerin Türk limanlarında sağladıkları tüm navlun hâsılatı üzerinden uluslararası uygulama gözonüne alınmak suretiyle birde beşi geçmemek kaydıyla oda meclisince tespit, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanacak orana göre hesap edilecek meblağ Bakanlıkça tayin edilecek ödeme süresi içinde kendileri, temsilcileri veya acentaları tarafından ilgili liman bölgesindeki deniz ticaret odasına veya bu oda teşkilatının henüz kurulmadığı yerlerde ise ticaret veya ticaret ve sanayi odasına ödenir.

C) Bu maddede düzenlenmiş olan munzam aidat ile gemilerden alınacak oda paylarının süresinde ödenmemesi halinde 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkuk ettirilerek munzam aidat veya navlun hâsılatındaki oda payı ile birlikte tahsil olunur.

MADDE 3. — 5590 sayılı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değişik 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 27. — Aşağıda belirtilen hizmetler karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı nispi ücretlerde 100.000 TL.'ni geçmemek kaydıyla binde 5'ten ve maktu ücretlerde 100.000 TL.'dan fazla olmamak kaydıyla oda yönetim kurullarının tespiti, meclislerin teklifi ve Birliğin görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulacak tarifelerle tespit olunur.

Ancak nispi ve maktu ücretlerdeki 100.000 TL.'lık miktar Bakanlar Kurulu kararıyla (10) katına kadar artırılabilir.

Odalarca düzenlenecek veya onaylanacak belgeler ile verilecek hizmetler şunlardır.

- a) Menşe şahadetnameleri,
- b) Fatura suretlerinin tasdiki,
- c) Rayiç fiyatların tasdiki,
- d) Ticarî ve sınıî eşya numunelerinin vasıflarının tasdiki,
- e) Yed'i vahit ve tek imalatçılık belgeleri,
- f) Bilirkişi ve eksper raporları,
- g) Kefaletname ve tahhütnamelede yazılı imza sahiplerinin odalardaki sicil durumunu gösteren tasdik ve şerhler,
- h) Ticarî kefalet tasdikleri,
- i) Sınıî ve ticarî mahiyette belge ve kapasite raporları,
- j) Tahsis ve sarfiyat belgeleri,
- k) Kalite, yeterlik ve numune belgeleri,
- l) Kayıtlı üyelerin imzalarının tasdiki,
- m) Oda mensuplarına ait kayıt ve sicil suretleri ile üye kimlik kartları,
- n) Ticarî itibar şahadetnamesi mahiyetinde olmamak üzere ticaret ve sanayi erbabının mahrem olmayan sicilleri hakkında yazılı veya sözlü sorulara cevaplar,
- o) İş makineleri tescil belgesi,
- p) ATA Karneleri ve ATR belgeleri,
- r) Mücbir sebep belgeleri,
- s) Alınacak ücretin miktar ve oranları uluslararası uygulama gözönüne alınarak tespit edilmek suretiyle Türk ve Yabancı bayraklı gemilere verilecek hizmetler,
- t) Ticarî ve sınıî mahiyette diğer her türlü belge ve bilgiler ile hizmetler.

İhracata ilişkin yukardaki hizmetler karşılığı ücret alınmaz.

MADDE 4. — 5590 sayılı Kanunun 6233 sayılı Kanunla değişik 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 28. — Odalar ve Borsalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin % 10'unu bu Kanunun 5 inci bölümündeki gayelere sarf edilmek üzere birlik adına Birlik Yönetim Kurulunun tayin edeceği millî bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar.

Birlik aidatları bir yıl önceki fiili gelir üzerinden hesap edilerek müteakip yılın Haziran ve Aralık aylarında eşit iki taksitte yatırılır.

Bu süreler içinde yatırılmayan aidat ve taksitler için 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkuk edilerek aidatla birlikte tahsil olunur.

Filî gelir deyimine, oda ve borsaların gelirlerini teşkil eden ve bu Kanununun 24 üncü ve 55 inci maddelerinde sayılan bütün gelirler dahil olup bu maddelerde bahsi geçen «diğer gelirler» ve «türlü gelirler» ibareleri menkul ve gayrimenkul sermaye iratları, döviz gelirleri ile sair gelirleri de kapsar.

MADDE 5. — 5590 sayılı Kanununun 2567 sayılı Kanunla değişik 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 56. — Uyenin borsaya kaydı sırasında ödemekle zorunlu olduğu ücrete kayıt ücreti ve her yıl için ödeyeceği aidata da yıllık aidat denir.

Kayıt ücreti ile yıllık aidatlar 5 000 TL.'dan az 250 000 TL.'dan fazla olamaz. Ancak bu miktar Bakanlar Kurulu Kararı ile (10) katına kadar artırılabilir.

Kayıt ücretinin alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz. Kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarı birlikçe hazırlanacak yönetmelikte gösterilecek usullere göre belirlenecek dereceler üzerinden ve tarifelere göre tayin olunur. Tarifeler, borsa yönetim kurulunun tespiti, meclisin teklifi ve birliğin görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yapılır.

Derecelerini durumlarına uygun bulmayanlar, yönetmelikte gösterilecek usullere göre ve 10 gün içinde borsa meclislerine itiraz edebilirler. İtirazlar meclislerce karara bağlanıncaya kadar kayıt ücreti ve yıllık aidatın ihtilaflı kısmı tahsil olunamaz.

Yıllık aidat her yılın Mayıs ve Ekim aylarında eşit iki taksitle ödenir. Yıl içinde kaydedilenlerin kayıt ücretleri ile önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin kayıt ücretleri ve yıllık aidatları kendilerine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Bu müddetler içinde ödenmeyen kayıt ücreti ile yıllık aidatlar için 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkuk ettirilerek kayıt ücreti ve yıllık aidatla birlikte tahsil olunur.

MADDE 6. — 5590 sayılı Kanununun 2567 sayılı Kanunla değişik 57 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 57. — Aşağıda belirtilen hizmetler ile onaylanan veya düzenlenen belgeler karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı nisbî ücretlerde 100 000 TL.'yi geçmemek kaydıyla binde 5'ten ve maktu ücretlerde 100 000 TL.'dan fazla olmamak kaydıyla borsa yönetim kurullarının tespiti, meclislerin teklifi ve birliğin görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulacak tarifelerle tespit olunur. Ancak nisbî ve maktu ücretlerdeki 100 000 TL.'lik miktar, Bakanlar Kurulu Kararıyla (10) katına kadar artırılabilir.

Borsalarca düzenlenecek veya onaylanacak belgeler ile verilecek hizmetler şunlardır.

- a) Eksper raporları,

- b) Analiz raporları,
 - c) Borsaya dahil maddelerin fiyatlarına ilişkin belgeler,
 - d) Teamüller hakkında istenilen belgeler,
 - e) Fatura tasdikleri,
 - f) Borsaya kayıtlı olanların tatbik imzalarının tasdiki,
 - g) Borsaya kayıtlı olanlara ait kayıt ve sicil suretleri,
 - h) Borsaya dahil mallara ve borsa işlemlerine dair istenecek diğer belgeler,
 - i) Borsaya dahil maddelerin ölçülmesi ve tartılması için gerekli teşkilatı olan borsalarca bu konuda verilecek hizmetler,
 - j) Gerekli tesisatı bulunan borsalarca verilecek depolama ve muhafaza hizmetleri,
 - k) Borsa komisyoncusu, ajansı ve simsarlığı ücretleri ve hizmetleri,
 - l) Ahm satımların tescilinden alınacak ücretler,
 - m) Diğer hizmetler.
- İhracata ilişkin yukarıdaki hizmetler karşılığı ücret alınmaz.

MADDE 7. — 5590 sayılı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değişik 71 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 71. — Birlikçe, aşağıda belirlenen hizmetler karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı nisbi ücretlerde 100 000 lirayı geçmemek kaydıyla binde 5'ten ve maktu ücretlerde 100 000 liradan fazla olmamak kaydıyla yönetim kurulunun teklifi ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulacak tarifelerle tespit olunur. Ancak nisbi ve maktu ücretlerdeki 100 000 liralık miktar Bakanlar Kurulu kararıyla (10) katına kadar artırılabilir.

Birlikçe onaylanacak belgeler ile verilecek hizmetler şunlardır.

- a) Kapasite raporları,
 - b) Menşe şahadetnameleri ve faturalar,
 - c) Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi hizmetleri,
 - d) Tahsis ve Kalite belgeleri,
 - e) TIR kartalarına ilişkin hizmetler,
 - f) Ticari ve sınaî mahiyette diğer her türlü belge ve bilgiler ile hizmetler.
- İhracata ilişkin yukarıdaki hizmetler karşılığı ücret alınmaz.

MADDE 8. — 5590 sayılı Kanuna 25.1.1954 tarihli ve 6233 sayılı Kanunla eklenen borsaların ödeyecekleri Birlik aidatı ile ilgili «Ek 1 inci maddesi» yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Yürürlükteki tüzük ve yönetmelikler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içinde Kanuna uygun hale getirilir.

Gerekli değişiklikler yapılmıca kadar mevcut tüzük, yönetmelik ve iç yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun Resmî Gazetede yayımından itibaren 3 ay içinde, üyelerin oda ve borsalara, oda ve borsaların Birliğe olan borçlarının asıllarının tamamını ödemeleri halinde gecikme zammı tahakkuk ve tahsil olunmaz.

MADDE 9. — Bu Kanunun 1, 2/A ve 5 inci maddeleri 1.1.1989 tarihinde, diğer maddeleri Resmî Gazetede yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
11	66	4
	69	163
12	72	28:55

I - Gerekçeli 63 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/442.